

מסורת הש"ס

(א) מ"כ פ' שמע" (ב) ונערוך
 חסד לאי ומפסד לשון יון
 הוא ע"ש" (ג) ונערוך
 (ד) ונערוך (ה) ונערוך
 יבמות ע' עד. דה כ"ב
 (ו) נע"מ (ז) ונערוך (ח) ונערוך
 (ט) ונערוך (י) ונערוך

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מדי וכו'
 אפי' ליקח דם מואר:

לעזי רש"י

פיטרא"ל (פיטרא"ל)
 סמלון (תפחת-חזו)
 ציגל"א. חבק (רדעית-בטן
 לסוס וכו')
 ליצא"ל (ליצא"ל) חוט
 פשתן, חבל דק.

מוסף רש"י

חבק. ציגל"א לאסור טו
 סוס (ע"ש) ודאח"י וכו'
 (ח) מופנה מנח. נדה
 גזירה שז' שז' מופנה
 משני נדרים אלא מנח אחד
 למדוק. מנחה א"ל אין
 להשיב. אלא א"ל י"ט להשיב
 משנין (דקדק ע"ש).

רבינו חננאל

קילקלי. מלשון יון הוא.
 והוא עשוי בגד ומשיער
 של עזים והוא קשה
 עשוי להצניעו תחת הפרה
 והכסותו. חכמים. סכור
 הכסאות. (ת"ל) (תכ"ב) או
 בגד או עור או שן אין
 לי אלא שן בלבד מנין
 לרבות קילקלי וחבק ת"ל
 או שן. פ"י מבינין להו
 מאו כלומר הוה ליה למימר
 שן, או דכתב וחקמא,
 למה לי. לרובי קילקלי
 וחבק. יכול שאני מרבה
 חבלים ומשיחין שטמא,
 ת"ל שן מה שן טורי
 ואריג או כל טורי וכו'
 הרי הוא אומר במת לו
 מעשה עזים, יכול שאני
 הוצ' ומגע טמא מת: נרצה אלו
 טומאות ו' שכן מועטס היא. שאינה
 בכל המגעות אלא צמגע המת
 צלצד: מופנה. לר"ך שמהא גזירה
 שז' או מנ' תיבות דצנז ועור מופנין
 למדרש שז' שז' יוה לרבינו לגופן
 ומאחר שמופנין ללמוד גזירה שז'
 ה"ל כמאן דכתיב דרשא צקרא
 דהדיא ואין משיצין עליה: דאי
 לאו מופנה. אמרינן לגופן צלו ולא
 ילפינן להא מילתא מינייהו: דאיכא
 למיפרך נ"ו. וה"ה דמלי למימר
 הכי לגזירה שז' קמייא ומייהו
 אסקי לכולה דרייתא צרישא ופירין
 אהא דסליק מינה ובשיניא דמשינין
 צהא מיתרעה נמי קמייא: לא.
 צלמח: וכסיצ ציה צשכנז ורע.
 דצנז ועור טמאים הס צו: מצד
 אחד. הכחוצין צשך מופנים כדאמרין
 אכל הכחוצין צמת אין מופנין:
 טימא למ"ד נ"ו. פלוגתא דרבי
 ישמעאל ורבנן היא טמא צמת נדה
 צמפלת (דף כ"ב): אלא למאן
 דאמר למידין. אס אין טשוצה:
 ומשיצין. אס י"ט להשיב: מאי איכא
 למימר. הרי י"ט להשיב שכן טמא צמפלת כדעשה: והנוגע צכל טמא נפש או איש אשר תלח ממנו שכתב זרע: דפוס של דין. שמונחות צו: גיחוך. ללנות:

במה אשה פרק ששי שבת

סד.

כלי כלי. צשראים כתיב כל כלי אשר יעשה מלאכה וגו' (א). ומגופיה
 דקרא דשראים לא מלי יליף דאשר יעשה מלאכה לאו כלי תכשיט
 משמע: שק. הוא עשוי מנוזה של עזים שאף על פי שאינו אריג
 אלא קלע קטן עשה מנוזה של עזים
 טמא שדרכו צכך ותכשיט הוא וה"ק
 שהוא טמא משום אריג ואש"פ שאינו
 אריג: קולע ג' נימין (נ"ו). ג' חוטין
 של מנוזה של נוזה של עזים צצועה:
 ופולה צצואר צפו. וקליעתו זו היא
 אריגתו מאחר שהוא טווי כדאמרין
 גבי מיכ חילתא צריש פירקין (דקרי
 להו אריג. והא דקאמר אש"פ שאינו
 אריג כלומר לאו אריג ממש: אין לי
 אלא שק. העשוי ללבוש רגשים:
 קילקלי. מסרך של סוס שקורין
 פיטרא"ל: חבק. ציגל"א של סרגא
 ואוכף ועושין אותה מנוזה של עזים
 טווי ואריג: יכול שאני מרצה הצנלים
 והמשיחות. לצא"ל שפושין למדור
 וקולעין מן הנוזה כמו שנתלשה ואינו
 טווי ולא דמי לקולע שלש נימין דלעיל
 דהא טווי הוא וזו היא אריגתו: יכול
 שאני מרצה נ"ו. הואיל ורמצי כל:
 ודין הוא. שלא נרצה ולא לר"ך קרא
 למעוטי: סן. תמיה הוא וכי דצריס
 כוונים הס: אס היקל צעומאס
 שרץ שיהא קלה. כלומר אס היקל
 מלטמא צחלים ומשיחות היקל לך
 צשך צעומאס קלה וטומאס ערב:
 נקל גס אכחזו צצנין א"ז צמת
 צעומאסו חמורה טומאס ו': השאס
 דאסא גזירה שז'. וכי היכי דיליף
 מת משרך למעוטי צחלים ומשיחות
 יליף נמי שרץ ממת לכל מעשה עזים
 לרבות קילקלי וחבק: אין לי אלא
 צשרץ. דלו שך הסא כתיב: אס
 ריצה. לטמא דצה האס מונז הסוס
 צעומאס ערב הוא דריצה: שיהא
 מרובה. שכל המגעות טומאס ערב
 צין דשרך ונצילה וצכנת זרע מגע
 הוצ' ומגע טמא מת: נרצה אלו
 טומאות ו' שכן מועטס היא. שאינה
 בכל המגעות אלא צמגע המת
 צלצד: מופנה. לר"ך שמהא גזירה
 שז' או מנ' תיבות דצנז ועור מופנין
 למדרש שז' שז' יוה לרבינו לגופן
 ומאחר שמופנין ללמוד גזירה שז'
 ה"ל כמאן דכתיב דרשא צקרא
 דהדיא ואין משיצין עליה: דאי
 לאו מופנה. אמרינן לגופן צלו ולא
 ילפינן להא מילתא מינייהו: דאיכא
 למיפרך נ"ו. וה"ה דמלי למימר
 הכי לגזירה שז' קמייא ומייהו
 אסקי לכולה דרייתא צרישא ופירין
 אהא דסליק מינה ובשיניא דמשינין
 צהא מיתרעה נמי קמייא: לא.
 צלמח: וכסיצ ציה צשכנז ורע.
 דצנז ועור טמאים הס צו: מצד
 אחד. הכחוצין צשך מופנים כדאמרין
 אכל הכחוצין צמת אין מופנין:
 טימא למ"ד נ"ו. פלוגתא דרבי
 ישמעאל ורבנן היא טמא צמת נדה
 צמפלת (דף כ"ב): אלא למאן
 דאמר למידין. אס אין טשוצה:
 ומשיצין. אס י"ט להשיב: מאי איכא
 למימר. הרי י"ט להשיב שכן טמא צמפלת כדעשה: והנוגע צכל טמא נפש או איש אשר תלח ממנו שכתב זרע: דפוס של דין. שמונחות צו: גיחוך. ללנות:

מניין לרבות את הקילקלי והחבק. ואס תאמר (א) והא לא מילטל מלא
 וריקן ואי משום דאפשר לקפלה אס אינו עשוי לך לאו
 כלום הוא כדאמר לקמן (סו). גבי קצ הקיטע"ג דלע"ג דיש לו צית קיבול
 לראש שזקו אס אינו עשוי לקבל טהור"ו ו"ל דהני נמי לשם כל צורכן
 פ' עשין מתחלה"ך אך קשה דלעיל
 ס' צמת מדליקין (דף כו. ו) ואס מפיק
 דצר הצא מן העזים דמטמא צשרלים
 מאו צגד וקילקלי וחבק צצין מן
 העזים ומפיק להן הצא מאו שק וע"ק
 דהמס מרצה לנזה של עזים לג' על ג'
 ואינו שק שפושין דצ' ואומר ר"י דתרי
 גוויי נוזה של עזים הוו והמס מיירי
 [צדקה] שפושין ממנה צגדים צשונים
 והלכך איתרבו שלשה על שלשה כמו
 שאר צגדים והכא מיירי צנוזה גסה
 שממנה עושין קילקלי וחבק וצחלים
 ומשיחות ושק: שמע מינה
 צאפנויי. הקשה ה"ר אליעזר ממין
 י'כין דליתקס שרץ ומת לצכנת זרע
 א"כ ג"ש צצנז ועור ל"ל י'דכל מה
 שיהיה צמת נימן צצכנת זרע וכל מה
 שיהיה צכנת זרע נימן צצכנז וכן
 להפך" דהא ק"ל (א) דצר הצא מן ההיקס
 חוזר ומלמד צהיקס"ך מן מן הקדשים:
 מ"די דההור מ"י צצאנו. וא"כ
 והא אפילו (א) יפת מואר
 הותרה להס וי"ל דמכל מקום שרץ
 צה איסור כדאמרין (קדושין דף
 כ"ב). ומשקט צה ולא צצצרתה
 וצמוך

כלי כלי מהתם: מוסף על הבגד שטמא
 משום אריג: אטו בגד לאו אריג הוא הכי
 קאמר מוסף שק על הבגד אף על פי שאינו
 אריג טמא למאי חזי אמר רבי יוחנן שכן
 עני קולע שלש נימין ותולה בצואר בתו
 (א) תנו רבנן י' שק אין לי אלא שק צמנין לרבות
 את הקילקלי ואת החבק ת"ל או שק י' יכול
 שאני מרבה את החבלים ואת המשיחות
 ת"ל שק מה שק טווי ואריג אף כל טווי
 ואריג הרי הוא אומר במת וכל כלי עור
 וכל מעשה עזים וגו' תתחטאו לרבות הקילקלי
 ואת החבק יכול שאני מרבה את החבלים
 ואת המשיחות ודין הוא טימא בשרץ וטימא
 במת מה כשטימא בשרץ לא טימא אלא
 טווי ואריג אף כשטימא במת לא טימא אלא
 טווי ואריג הן אם היקל בטמא שרץ שהיא
 קלה נקיל בטומאת המת שהיא חמורה
 תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה
 שוה נאמר י' בגד ועור בשרץ ונאמר
 בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ
 לא טימא אלא טווי ואריג אף בגד ועור
 האמור במת לא טימא אלא טווי ואריג ומה

בגד ועור האמור במת טמא כל מעשה עזים אף בגד ועור האמור בשרץ
 טמא כל מעשה עזים אין לי אלא דבר הבא מן העזים י' מניין לרבות דבר
 הבא מונז הסוס ומונז הפרה תלמוד לומר או שק והא אפיקתיה לקילקלי
 וחבק הני מילי מקמי דליתיה ג"ש השתא דאתי גזירה שוה אייתור ליה ואין לי
 אלא בשרץ בטומאת מת מניין ודין הוא טימא במת וטימא בשרץ מה
 כשטימא בשרץ עשה דבר הבא מונז הסוס ומונז הפרה כמעשה עזים אף
 כשטימא במת עשה דבר הבא מונז הסוס ומונז הפרה כמעשה עזים אף
 אם הרבה בטומאת ערב שהיא מרובה נרבה בטומאת שבעה שהיא מועטת
 תלמוד לומר בגד ועור בגד ועור לגזירה שוה נאמר בגד ועור בשרץ ונאמר
 בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ עשה דבר הבא מונז הסוס
 ומונז הפרה כמעשה עזים אף בגד ועור האמור במת עשה דבר הבא מונז
 הסוס ומונז הפרה כמעשה עזים ומופנה דאי לאו מופנה איכא למיפרך
 מה לשרץ שכן מטמא כבעדה (א) לאי אפנויי מופני (א) מכדי שרץ איתקש
 לשכבת זרע דכתיב (א) איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וסמך ליה (א) איש
 אשר יגע בכל שרץ וכתוב ביה בשכבת זרע (א) וכל בגד וכל עור אשר יהיה
 עליו שכבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא בשרץ למה לי שמע מינה לאפנויי
 ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למאן דאמר (א) מופנה מצד אחד למידין
 ואין משיבין אלא למאן דאמר (א) למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת
 נמי אפנויי מופנה מכדי מת איתקש לשכבת זרע דכתיב (א) והנוגע בכל טמא
 נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע וכתוב בשכבת זרע וכל בגד וכל
 עור בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי: ונקרב את קרבן
 ה' איש אשר מצא כלי זהב אצערדה וצמיד טבעת עגיל וכומז א"ר אלעזר
 (א) עגיל זה דפוס של דין כומו זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי
 הכי היינו דמתרגמינן מחוך דבר המביא לידי גיחוך אמר ליה רבה מגופיה
 דקרא ש"מ כומו כאן מקום זימה: ויקצוף משה על פקודי החיל אמר רב
 נחמן אמר רבה בר אבבה אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם
 הראשון אמרו לו (א) לא נפקד ממנו איש אמר להן אם כן כפרה למה אמרו לו
 אם מידי עבירה יצאנו מידי ההור לא יצאנו מיד ונקרב את קרבן ה' תנא
 דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני
 שזנו

למימר. הרי י"ט להשיב שכן טמא צמפלת כדעשה: והנוגע צכל טמא נפש או איש אשר תלח ממנו שכתב זרע: דפוס של דין. שמונחות צו: גיחוך. ללנות:
 לקולקלס. של מעשה שטים לזנות את צנות מואז שמה כך עשיתם צמדן לך אהס צריכין קרצן: לא נפקד. לא נחסר מדת יהודית:
 שזנו
 מצד אחד לר' ישמעאל למידין ואין משיבין לרבנן למידין ומשיבין. אמר להם משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון.
 אמרו לו לא נפקד ממנו איש. כמס' יבמות בפרק האב על יבמות (דף ט"ז) אמר, ור' שמעון לא נפקד ממנו איש לעבירה. ולדבר
 זה נחמנו בהם בתשובה זו.

עין משפט
 נר מצוה

נח א ב ג ד מ"י פ"א
 מה"ל כלים הלכה י"ב:

תורה אור השלם

1 וכל אשר יפל עליו מהם
 במותם טימא מכל כלי עץ
 או בגד או עור או שק כל
 כלי אשר יעשה מלאכה
 בהם במים יזכא וטמא עד
 הערב וטווי: ויקרא יא לב
 2 וכל בגד וכל כלי עור
 וכל מעשה עזים וכל כלי
 עץ תתחטאו.
 במדבר לא כ
 3 איש איש מנורע ארץ
 ודוא צדור או צב בקדשים
 לא יאכל עד אשר יטהר
 ודגנע בכל שטא נפש או
 איש אשר תצא ממנו
 שכבת זרע: ויקרא כב ד
 4 או איש אשר יגע בכל
 שרץ אשר טימא לו או
 באדם אשר טימא לו לכל
 טמאתו: ויקרא כב ה
 5 וכל בגד וכל עור אשר
 יתהר עליו שכבת זרע וכבס
 במים וטמא עד הערב:
 ויקרא טו יז
 6 ונקרב את קרבן ה' איש
 אשר ימצא כלי חלב
 אצערדה וצמיד טבעת עגיל
 וכומז לבקר על גפשתו
 לבקר לא כ
 7 וקצף משה על פקודי
 החיל שרץ וקאלפס ושרי
 המאות וקבאים מצבא
 המלכות: במדבר לא יד
 8 ואמר אל משה עבדך
 נאמן את ראש אנשי
 המלכות אשר בקדו ולא
 נפקד ממנו איש:
 במדבר לא טט

מוסף תוספות

א. ח"א. טמאים. מוס'
 ב. וכלהיים בהם
 שום דבר. מ"מ. מוס'
 ח"א. ג. ואם יש לו בית
 קיבול כתיבין טמא,
 משמע דאם אין לו בית
 קיבול כתיבין. מוס' ח"א.
 א. אלא אש"פ שביט
 קיבול שלו עשוי ורואו
 להניח בתוכו דבר לא
 חשיב בית קיבול כיון
 שאינו עשוי לך, והכא
 נמי קילקלי וחבק אינו
 עשוי ליתן בתוכו שום
 דבר אלא לצורך הסוס
 בלבד. מוס' ח"א. ה. אבל
 קב הקיטע אינו עשוי אלא
 להניח החלב בלבד. מוס'
 ח"א. ו. מהשתא. מוס'
 ח"א. ז. לר"ך שכתב זרע
 במת והדר נילף מת
 מיתתו. מוס' ח"א. ח. כיון
 בדין, וכן שרץ
 לרבות דבר הבא מונז
 הסוס ומונז הפרה ממילא
 נתרבה אף לש"י, וכיון
 שנתרבה בש"י ממילא
 שמיני' למת, ומיעוטא
 דחבלים נמי דאתי אכס
 למימר שרץ ממת לענין
 קילקלי וחבק דהא איתקש
 תרתייניה לש"י. ומניין.
 ט. בכל ההורה כולה. מוס'
 ח"א.

רב נטמן גאון

היה לנטמן (דאמרין)
 מופנה מצד א' למדין ואין
 משיבין. אלא למאן דאמר
 למידין ומשיבין מאי איכא
 למימר. מחלוקת בין ר'
 ישמעאל ורבנן. ועיקר דילה
 במס' נדה בפרק המפלת (דף
 כ"ב) אמר רב הירוחא אמר
 שמואל שמוס' ר' כל גזירה
 שז' שאינה מופנה כל עיקר
 הוא למידין ממה. מופנה
 שזנו
 מצד אחד לר' ישמעאל למידין ואין משיבין לרבנן למידין ומשיבין. אמר להם משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון.
 אמרו לו לא נפקד ממנו איש. כמס' יבמות בפרק האב על יבמות (דף ט"ז) אמר, ור' שמעון לא נפקד ממנו איש לעבירה. ולדבר
 זה נחמנו בהם בתשובה זו.